

Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED)

ÇED; gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalardır.

Çevresel etki değerlendirmesi süreci

Gerçekleştirilmesi planlanan projenin çevresel etki değerlendirmesinin yapılması için 17.07.2008 tarih ve 26939 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 8. ve 16. maddelerinde belirtilen başvuru ile başlayan ve işletme sonrası çalışmaların uygun hale geldiğinin belirlenmesi ile sona eren süreçtir

ÇED Gerekli Değildir (EK-2) Süreci:

Yönetmeliğin EK-2 Listesinde yer alan faaliyetleri kapsar.

Proje tanıtım dosyasının içeriği

Proje tanıtım dosyası; Seçme Eleme Kriterlerine tabi projelere Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulanmasının gerekli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla hazırlanan dosyadır. (Yönetmelik EK-IV)

Hazırlanan dosya Valiliğe sunulur. Valilik 5 işgünü içinde dosyayı uygunluk yönünden inceler. Valilikçe; uygun bulunan dosya üzerinde 15 işgünü inceleme ve değerlendirme yaparak, 5 işgünü içerisinde karar verir.

Valilikçe verilen karar;

Çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı: Seçme eleme kriterlerine tabi projelerin önemli çevresel etkilerinin olmadığı ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasına gerek bulunmadığını belirten Bakanlık kararıdır. Gerekli izinler alınarak yatırıma başlanmasında sakınca yoktur.

Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir kararı: Seçme eleme kriterlerine tabi projelerin çevresel etkilerinin daha detaylı incelenmesi ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasının gerektiğini belirten Bakanlık kararıdır. Uygulanacak EK-1 prosedürü sonuçlanmadan yatırıma başlanamaz.

ÇED Gereklidir (EK-1) Süreci:

Yönetmelik EK-1 Listesinde yer alan faaliyetleri ve EK-2 listesinden "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilen faaliyetleri kapsar.

Çevresel etki değerlendirmesi başvuru dosyası

Başvuru dosyası yönetmeliğin EK-III'ünde yer alan Genel Format (gerçekleştirilmesi planlanan, yönetmeliğin EK-I listesinde yer alan projelerin özelliklerini, yerini, olası etkilerini ve öngörülen önlemleri içeren, projenin genel boyutları ile tanıtıldığı format) esas alınarak hazırlanır.

Hazırlanan dosya Bakanlığa sunulur. Bakanlıkça uygunluk yönünden 3 gün içerisinde incelenen dosyanın bir örneği halka duyurulmak üzere Valiliğe gönderilir.

İnceleme değerlendirme komisyonu (İDK)

Proje için verilecek özel formatın kapsamını, kriterlerini belirlemek ve bu ilkeler doğrultusunda hazırlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunu inceleyip değerlendirmek üzere Bakanlık tarafından kurulan komisyondur.

Komisyon Bakanlıkça süreci yöneten birim ve ilgili kamu kurum/kuruluşları personelinden oluşur.

Halkın katılımı toplantısı

Halkın katılımı toplantısı, kapsam ve özel format belirleme toplantısından önce halkı proje hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere proje mahallinde yapılan toplantıdır.

Toplantının yeri, tarihi ve saati en az 10 gün öncesinden, yerel ve ulusal yayım yapan gazetelerde ilan edilir. (Gazete ilan formatına ulaşmak için [tıklayınız](#).)

Toplantı İl Çevre ve Şehircilik Müdürünün veya görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında yapılır. Toplantı tutanağı, bir sureti Valilikte kalmak üzere Bakanlığa gönderilir. Komisyon üyeleri, 8 inci madde de belirlendiği şekilde kendi isteklerine bağlı olarak kapsam belirleme toplantısı öncesinde proje uygulama yerini inceleyebilir; kendilerine iletilen tarihe göre halkın katılımı toplantısına katılabilirler. Halkın katılımı toplantısı çalışmalarını ile ilgili sekreteryaya hizmeti, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından yürütülür.

Çevresel etki değerlendirme özel formatı

Özel format; kapsam belirleme ve inceleme değerlendirme komisyonu tarafından oluşturulan ve projenin önemli çevresel boyutları göz önüne alınarak suretiyle genel formatta belirtilen ana başlıklar altında ele alınması gereken konuları tanımlayan formattır.

Bakanlıkça oluşturulan komisyon toplanarak projeyi değerlendirir. Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunu kimlerin hazırlayacağını belirler. Halkın katılımı toplantısında belirtilen hususları da dikkate alarak özel formatı 12 iş günü içerisinde hazırlar ve yatırımcıya verir.

Çevresel etki değerlendirme raporu incelenmesi

Yönetmeliğin EK-1 listesinde yer alan veya Bakanlıkça "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilen bir proje için Komisyonca oluşturulan özel formata göre hazırlanan rapor "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu" adını alır.

Hazırlanan ÇED Raporu yatırımcı tarafından Bakanlığa sunulur. Bakanlıkça 3 iş günü içerisinde raporun format uygunluğu kontrol edilir. Rapor uygun bulunmamışsa iade edilir. Bakanlıkça uygun bulunan raporun ise, komisyon üye sayısı kadar çoğaltılması yatırımcıya bildirilir.

Çoğaltılıp Bakanlığa sunulan rapor, komisyonca yapılacak toplantıda değerlendirmek üzere üyelere gönderilir.

Salt çoğunlukla gerçekleştirilen toplantıda yönetmeliğin 12. maddesi çerçevesinde inceleme ve değerlendirme yapılır. Çalışmalar tamamlandığında tutanak ile rapor nihai edilir.

Halkın görüşü

Nihai rapor 10 iş günü halkın görüşüne açılır. Bu süre içerisinde projeye yönelik olarak halktan gelen görüşler de dikkate alınarak 5 iş günü içerisinde karar verilir.

Bakanlıkça verilen karar;

Çevresel etki değerlendirme olumlu kararı: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun saptanması üzerine gerçekleşmesinde sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararıdır. Gerekli izinler alınarak yatırıma başlanmasında sakınca yoktur.

Çevresel etki değerlendirmesi olumsuz kararı: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle uygulanmasında sakınca görüldüğünü belirten Bakanlık kararıdır. Yatırım gerçekleştirilemez.

17.07.2008 tarih ve 26939 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projeler hiçbir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

İzleme ve kontrol

"Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı alındıktan sonra, projenin inşaat, işletme ve işletme sonrası aşamalarında, kararın verilmesine esas teşkil eden şartlar doğrultusunda ve çevre değerlerini olumsuz etkilemeyecek biçimde yürütülmesinin sağlanması için yapılan çalışmalardır.

Proje sahibi "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararını aldıktan sonra yatırımın başlangıç, inşaat dönemine ilişkin izleme raporlarını Bakanlığa iletmekle yükümlüdür. Proje sahibi "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararını aldıktan sonra projede yapılacak Yönetmeliğe tabii değişiklikleri Valiliğe iletmekle yükümlüdür.

Aykırı uygulamalarda yapılması gerekenler

Yönetmelik kapsamındaki projelerde; "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı alınmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur. "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" ya da "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça yatırıma ilişkin durdurma kararı kaldırılmaz. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre işlem tesis edilir.

"Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" ya da "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı verildikten sonra, proje sahibi tarafından nihai Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyasında taahhüt edilen hususlara uyulmadığının tespit edilmesi durumunda söz konusu taahhütlere uyulması için projeye ilgili Bakanlıkça/Valilikçe bir defaya mahsus olmak üzere süre verilebilir. Bu süre sonunda taahhüt edilen hususlara uyulmaz ise yatırım durdurulur. Yükümlülükler yerine getirilmedikçe durdurma kararı kaldırılmaz. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre işlem tesis edilir.